

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

26 ביולי 2020

ת"ק 68461-12-19 פלוני נ' דר' עמרמי ואח'

לפני: כבוד השופט גיא הימן

התובע: פלוני

נגד

הנתבעים: 1. דר' ברוך עמרמי
2. דר' אברהם רפפורט
3. דר' מריו שטרן

פסק-דין

1. זו תביעה בנזיקין, המבקשת לחייב שלושה חברים בוועדה רפואית לעררים שלפי חוק הביטוח לאומי, התשנ"ה-1995, בנזקים אשר, לפי הנטען, נגרמו לתובע בשל אופן-התנהלותם של חבריה.

2. אקדים ואומר שתיים: ראשית, לאחר שמיעתם של התובע ושל רעיתו באולם-הדיונים לא יכול הלב שלא לצאת אל ענינם, מתוך הבנה של נסיבות-החיים הלא פשוטות בעליל והקושי הממשי – בריאותי וכלכלי – שהקימו אלו, על הפגיעה הנזרולוגית והאורתופדית שנכרכה בן, לתובע ולבני-משפחתו. שמעתי את התובע ואת רעיתו בקשב רב ובהרחבה בעת שאֵלה עשו ככל יכולתם, בהתמדה ובריהטות האפשריות, להביא את ענינם לפניו של בית-המשפט.

שנית, לא מצאתי כל יסוד להאשמות החריפות, שהפנה התובע כלפי הנתבעים ולביטויים הנוקבים, שהושמעו על אודותיהם ושהובאו בכתובים. הנתבעים מילאו את תפקידם, שהוא לעתים קשה וכפוי-טובה, כפי חובתם וכפי מומחיותם הרפואית. דרך כלל אין צידוק, ובנסיבותיו של המקרה הזה לא היה כל צידוק להעמיד את מי, שנטלו עליהם תפקיד שכזה בשירותו של הציבור, חשופים לטענות במישור האישי – טענות, המאיימות לקעקע את שמם הטוב ואת המוניטין המקצועי שלהם.

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

26 ביולי 2020

ת"ק 68461-12-19 פלוני נ' דר' עמרמי ואח'

3. התובע, כך עלה באורח ברור מן הכתובים ומן הדברים שהשמיע על פה בדיון בבית-המשפט, ביקש לתקוף את אופן-בדיקתו הרפואית בידי-הנתבעים, את המסקנות שהסיקו אלה מן החומר הרפואי שהונח לפניהם ואת הקביעות הרפואיות אשר גובשו, בעקבות כך, בענינו. זו, בתמצית, לפי תוכנה ולפי מהותה, עתירה למצוא את הנתבעים אחראים ברשלנות כלפי התובע. שאלה משפטית יחידה קמה, אפוא, ומתעוררת והיא שצריכה לפנים הדיון כאן: כלום פורשת הגנתו של הסעיף השמיני לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] את כנפיה על הנתבעים ואם כן, מהי משמעותה של הגנה זו. הצדדים טענו בנדון, בכתובים הרבים שהם מצאו למקום להניח לפני השלמתם של טיעונים על פה נתאפשרה בדיון בבית-המשפט.

4. פקודת הנזיקין קובעת:

8"רשות שופטת אדם שהוא גופו בית משפט או בית דין או אחד מחבריהם, או שהוא ממלא כדין חובותיו של אדם כאמור, וכל אדם אחר המבצע פעולות שיפוט, לרבות בורר – לא תוגש נגדו תובענה על עוולה שעשה במילוי תפקידו השיפוטי".

5. על טעמיה של ההגנה הזו ומציבה מחסום, דיוני, מפניו של עיקר-התביעות במשפט האזרחי ובכללן תביעות בטענה לרשלנות מקצועית, עמד בית-המשפט העליון:

"שיקולי מדיניות משפטית רחבים מצדיקים פריסת הגנה על מנגנוני השפיטה מפני זעזועים ואי-יציבות. חשיפתו של נושא משרה שיפוטית או בורר לסכנת תביעה אישית היא סכנה מוחשית העלולה לפגוע במהלכה של מלאכת ההכרעה במחלוקת, לחשוף אותה למערכות לחצים והשפעות, ובסופו של יום לפגוע באינטרס ציבורי רב חשיבות. זהו הטעם שבגללו ניתנה חסינות אזרחית מלאה לנושאי תפקיד שיפוטי, כעולה מסעיף 8 לפקודת הנזיקין" (רע"א 6830/00 ברנוביץ' נ' תאומים, פ"ד נז(5) 691, 710 (כבוד השופטת אילה פרוקצ'יה) (2003)).

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

26 ביולי 2020

ת"ק 68461-12-19 פלוני נ' דר' עמרמי ואח'

רציונאל נוסף, וגם הוא ממאפייניו ההכרחיים של הליך שיפוטי חלוט, מצוי בעיקרון שבדבר סופיות-הדין. עיקרון זה מבקש לקבוע נקודת סיום לבירור השיפוטי או המעין-שיפוטי, שלאחריה שוב לא ניתן יהא, במישרין או בדרך-עקיפין, לשוב ולפתוח את שבוור והוכרע (ע"א (מחוזי תל אביב) 35684-10-11 מדינת ישראל נ' טוטיאן, בפסקה השלישית לפסק-דין של כבוד השופטים יצחק ענבר, יהודית שבח ושאול שוחט (פורסם במאגרים, 10.07.2012)).

6. לא את ענינם האישי של נושאי-התפקיד השיפוטי נועדה חסינות זו לשרת כי אם את ענינו של הציבור. "לציבור", כתב פרופסור ישראל גלעד, "אינטרס ראשון במעלה בתפקוד תקין וראוי של מערכת השפיטה המספקת לו שירותים חיוניים. החסינות נועדה לשרת אינטרס ציבורי זה, ולא תפיסות של 'סטטוס' חברתי או מקצועי" (ישראל גלעד "אוי לדור ששופטיו צריכים להישפט?" עלי משפט ב 255, 263 (התשס"ב)).

זהו ענינו של הציבור בהבטחתו של הליך שיפוטי או מעין שיפוטי עניני, יעיל ונטול השפעות זרות. מנגנון שכזה הוא כלי חיוני לחברה חפצת-חיים ובה מבטיח שלטון-חוק בר קיימא – חיים ראויים ובני קיימא. כך הוא במישור העקרוני וכך הוא, באורח פרטני, בכל אחד ואחד מתחומי-החיים, שבהם נדרשות הכרעות שיפוטיות או מעין שיפוטיות. כך הוא, בין היתר, בהקצאתו של המשאב הציבורי, המוגבל והמצוי במשורה, של תמיכה באלה אשר נסיבות-החיים הכבידו עליהם את עולן.

7. זולתי הסגל השיפוטי בבתי-המשפט ובבתי-הדין וזולת העוסקים בבוררות, הרחיבה הפסיקה את ההכרה בתחולתה של הגנה זו אל עברם של בעלי-תפקיד אחרים, המצויים במעגלים נוספים. כך, בין היתר, הוכרו נהנים מן החסינות שבסעיף 8 לפקודת-הנזיקין רשמים של רשות האכיפה והגבייה (על"ע 3954/03 ניר נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין בתל-אביב-יפו, פ"ד נז(5) 844, 851 (2003); ע"א 10015/17 דוה נ' מדינת ישראל – רשות האכיפה והגבייה, בפסקה התשיעית לפסק-דינו של כבוד השופט יצחק עמית (פורסם באתר הרשות השופטת, 10.10.2018)); חבריה של ועדת-שחרורים, הפועלת בשירות בתי-הסוהר (ע"א 2394/18 פלוני נ' משטרת ישראל, בפסקאות 20-22 לפסק-דינו של כבוד השופט אלכס שטיין (פורסם באתר הרשות השופטת, 10.4.2019)) ומותביו של בית-הדין לביקורת משמורת של שוהים בישראל שלא

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

26 ביולי 2020

ת"ק 68461-12-19 פלוני נ' דר' עמרמי ואח'

כדין (רע"א 3359/18 מדינת ישראל נ' אדם (פורסם במאגרים, 2.9.2018)). בתחום, הקרוב לעניננו, הוכרו כגורם מעין שיפוטי אפילו רופאים מומחים, המייעצים לבתי-הדין לעבודה (עב"ל (ארצי) 389/09 לגזאל נ' המוסד לביטוח לאומי (פורסם במאגרים, 14.2.2011)). זכורה, עוד, הערת-האגב של כבוד השופטת מרים בן-פורת וסברה כי, במילוויה של סמכות מעין שיפוטית, חוסה גם הפסיכיאטר המחוזי בצלה של ההגנה הזו (ע"א 219/79 ד"ר ירמלוביץ נ' חובב, פ"ד לה(3) 766, 770 (1980)). ראו, מנגד, את עמדתו של ממלא-מקום הנשיא, כבוד השופט חיים כהן באותה פרשה, כמו גם בבג"ץ 603/76 רוט נ' מדינת ישראל, פ"ד לא(2) 761, 757 (1977)).

8. המבחן, זאת נדע, איננו מבחן פורמליסטי צר כי אם מבחן של מהות ושל רציונאל. אם בגוף הנדון מתקיימים מאפייניה של רשות מעין שיפוטית ואם בהליך מתקיימים מאפייניו של הליך מעין שיפוטי, תהא הנטייה להחיל על הגוף הזה את הגנתו של סעיף 8. שלא ברשימה סגורה עולים על הדעת מספר מאפיינים מרכזיים: קיומו של סכסוך בין צדדים, המסור להכרעתו של הגוף הנדון; קביעות, המתקבלות לאחר שמיעתם של טיעונים ושל עיון בראיות; הכרעה, היורדת לענינו הפרטני של אדם או של גוף, להבדיל מקביעתה של מדיניות כללית; הכרעה, הקובעת זכויות או חובות של הנדונים לפניה; הליך, הכפוף לעקרונות-יסוד שיפוטיים כהקפדה בהיעדרו של ניגוד-ענינים ובכללי הצדק הטבעי; הזכות להיות מיוצג בידי אחר לפניו של הגוף הנדון ולעתים גם קיומה של יכולת לערער על קביעותיו לערכאה גבוהה יותר. הקמתו של הגוף הנדון בחיקוק, וקביעתן של סמכויותיו, בתחיקה עשויות גם הן להוסיף משקל לכף של סיווגו כרשות מעין שיפוטית.

9. לדעתי, מאפיינים אלה מתקיימים בגורם שהוא נושא-תובענה זו – הוועדה הרפואית לעררים. ועדה זו היא תוצר של החוק. היא גוף סטטוטורי בעל עצמאות ו"חיים" משל עצמו. אין היא כפופה למרותו של המוסד לביטוח לאומי (עב"ל 389/09 לגזאל הנ"ל, בפסקה 11 לפסק-דינו של כבוד הנשיא סטפן אדלר). חבריה אינם עובדיו של המוסד (אוריאנה אלמסי ועדות ערר על ועדות רפואיות במשרדי הממשלה ובמוסד לביטוח לאומי 15 (הכנסת, מרכז המחקר והמידע, 2015)). הוועדה מבררת סכסוך, שנתגלע בין המוסד לביטוח לאומי לבין המבוטח (ולא אחת, אגב, פוסקת שלא כעמדתו של המוסד). עיקר-הכרעתה הוא בקביעת-גורלו – זכויות וחובות – של המבוטח המסוים אשר לפניה. בהיבטים רפואיים-מקצועיים, הכרעתה היא סופית. היא מקיימת הליך, הכולל זכות לטעון ולהציג חומר רלוונטי, לרבות באמצעותו של מייצג חיצוני (ב"ל

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

26 ביולי 2020

ת"ק 68461-12-19 פלוני נ' דר' עמרמי ואח'

(אזורי תל אביב) 228-08-14 שושני נ' המוסד לביטוח לאומי, בפסקה 10 לפסק-דינה של כבוד השופטת אירית הרמל (פורסם במאגרים, 11.2.2016)). הוועדה נדרשת לנמק את החלטותיה (חוזר מס' 8/13 מאת המוסד לביטוח לאומי – מינהל גמלאות – אגף ועדות רפואיות, 18.3.2013). בעניינים משפטיים מותר לערער על החלטותיה לפניו של בית-הדין האזורי לעבודה. זאת ועוד, חברה של ועדת-העררים נדרשים לחדש, מעת לעת, את הסמכתם. הם כפופים לאפשרות כי אם לא יפעלו באורח מקצועי – לא יחודש מינונם. בבית-המשפט העליון עמדה על חלק מן המאפיינים הללו כבוד השופטת אסתר חיות:

"הוועדות הרפואיות – ובכללן הוועדה לעררים – פועלות כגופים מעין-שיפוטיים, והן מכריעות, מכוח סמכותן הסטטוטורית, בנושאים רפואיים-מקצועיים המצויים בתחום מומחיותן. מתוקף מעמדם זה כפופות הוועדות הרפואיות, בין היתר, לכללים אשר מקורם במשפט המינהלי, ומתוקף כך חייבות הן בנימוק החלטותיהן, בהימנעות ממשוא פנים וניגוד עניינים ובקיום עקרונות של צדק טבעי... הוועדה הרפואית, וכמוה גם הוועדה לעררים, מתאפיינות בהיותן טריבונל מקצועי-רפואי" (בג"ץ 1082/02 המוסד לביטוח לאומי נ' בית-הדין הארצי לעבודה, פ"ד נז(4) 462, 443 (2003)).

עיגון נוסף לרעיון האמור מצוי בהנחיה מס' 16.15 להנחיותיו של פרקליט המדינה, בדבר הטיפול המשפטי בתביעות בנזיקין נגד גורמים שיפוטיים ומעין שיפוטיים. "במסגרת ההכרעה אם מדובר במי שהוא ממלא תפקיד שיפוטי לצורך החסינות השיפוטית", נכתב בפסקה 14 להנחיות אלו, "יש לבחון אם מדובר בהכרעה בסכסוך בין שני בעלי דין, וזאת במסגרת הליך דמוי משפט, אשר כתוצאה לוואי לו עשוי להיגרם נזק; יש לבחון את התקיימות תכליות החסינות השיפוטית ו[את] קיומה של הצדקה עניינית להחיל [את] החסינות השיפוטית במקרה הנדון, שמשמעה העדר אחריות; וכן יש לבחון מאפיינים רלוונטיים[ם] שונים של הגוף המדובר, בכלל זה את דרך ההשגה על החלטותיו ו[את] הערכאה [ש]בפניה ניתן להשיג עליהן".

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

26 ביולי 2020

ת"ק 68461-12-19 פלוני נ' דר' עמרמי ואח'

10. בוועדה רפואית לעררים מתקיימים, להשקפתי, עיקרי-הרציונלים אשר מצדיקים מתן-חסינות לחבריה. אלה נדרשים לפעול באורח בלתי תלוי, משוחררים מלחצים אישיים וכפופים אך למצב-הדברים הרפואי והמשפטי הנכון. חשיפתם של חברי-הוועדה לאחריות אישית בנוזיקין עלולה לרפות את ידיהם; לערב, חלילה, שיקולים שאינם ממין הענין בהכרעותיהם ולהחליש, עד כדי איון, את המוסד הזה ואת נכונותם של רופאים לקחת בו חלק.

לא בכדי שבו גם בתי-הדין לעבודה ומצאו, בפרשות שונות, מקום להכיר במעמדה המעין שיפוטי של ועדות-הערר הרפואיות. בפרשת לגזיאל, שהוזכרה לעיל, קבע בית-הדין הארצי לעבודה כי "בהקשר לתפקידן הציבורי החשוב ולמהות העניינים הנתונים לגדר סמכותן, יש להדגיש גם את מעמדה המעין-שיפוטי של ועדות רפואיות אלה" (עב"ל 389/09 הנ"ל, בפסקה 12). בענין חבשה הוטעם לאמור:

"הוועדה הרפואית לעררים פועלת כגוף 'מעין שיפוטי', מאחר שפעולתה 'פעולה פוסקת' – determinative function, להבדיל מפעולת ביצוע ומינהל. ועדה זו חייבת לנמק את החלטותיה, משום שהיא נתונה לביקורת שיפוטית" (דב"ע (ארצי) נב/1-22 חבשה נ' המוסד לביטוח לאומי (פורסם במאגרים, 28.1.1993)).

ראו, עוד, דב"ע שם/1318-01 (ארצי) עטיה נ' המוסד לביטוח לאומי, פד"ע טו 60, 62 (1983); בש"א (שלום תל אביב-יפו) 161791/06 זכאי נ' מדינת ישראל, בפסק-דינו של כבוד השופט אבי פורג (פורסם במאגרים, 16.4.2008).

11. מן הטעם הזה סברתי כי הנתבעים שלפני נהנים ממטרייתו של סעיף 8 לפקודת הנזיקין. כחבריו של גוף מעין שיפוטי, הנדרש להכרעות מעין שיפוטיות, הם חסינים מפניה של תובענה אישית בנוזיקין ובכלל זה מפני הטלתה של אחריות נזיקית ברשלנות. החסינות הזו משמיעה כי דינה של תובענה נגדם, כמו התובענה שלפני, להידחות. אמת הדבר, כפי שהוער בבית-המשפט העליון כי "אפשרית הטענה כי מאחר שהמבחן לחסינות הוא מבחן פונקציונלי, הרי מקום שקיים מניע פסול בהליך השפיטה או הבוררות כי אז יש בו כדי לנתק את המעשה מהפונקציה

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

26 ביולי 2020

ת"ק 68461-12-19 פלוני נ' דר' עמרמי ואח'

השיפוטית" (רע"א 6830/00 ברנוביץ הנ"ל, בעמ' 702 (כבוד השופטת אילה פרוקצ'יה)). ברם לא זו בלבד, שגם טענה הפוכה הועלתה שם כאפשרית, אלא שיישומו של "מבחן-ניתוק" שכזה מותנה בדרגה גבוהה במיוחד של פסול במעשהו של הגוף, העומד לבחינה. התובע, אפילו שדומני כי הוא סבור שכך ארע בענינו, לא הניח לפני שום ראיה לכך כי מי מהנתבעים פעל בענינו בזדון או מתוך כוונה להזיק. לא מצאתי יסוד לקבוע כך.

12. זאת ועוד, עיון בתובענה ובסעדים המבוקשים הקים חשש ממשי כי, לאמתו של דבר, אין היא מכוונת אלא לערער, לגופן, על הקביעות בענינו של שיעור-הנכות המוכרת של התובע. בתובענה שכזו מתקיימים דבריו הבאים של בית-המשפט העליון, ושלל אפשרות לעקוף את הסדרי-ההשגה שבדין באמצעותה של תביעה אישית בנזיקין:

"בחינה מהותית מעלה כי עניינה של התביעה הוא למעשה בהשגה על שיעור הנכות שנקבע למבקש. חרף ניסיונות המבקש לשוות לתביעתו חזות מנותקת ונבדלת מההליכים שהתנהלו לפי חוק הנכים בעניינו, אין מדובר אלא בדרישה לתשלום של תגמולים, שלטענת המבקש נמנעו ממנו שלא כדין... אף אם נניח לטובת המבקש – לצורך הדיון ומבלי להכריע בכך – כי הוועדות הרפואיות שדנו בעניינו לאורך השנים, טעו ואף התרשלו בתפקידן, אין עניינו של המבקש יוצא מגדרו של ההסדר הקבוע בחוק" (רע"א 7097/10 זכאי נ' מדינת ישראל משרד הביטחון, אגף השיקום, בפסקאות 13 ו-15 לפסק-דינו של כבוד השופט עוזי פוגלמן (פורסם באתר הרשות השופטת, 24.1.2012)).

13. מכל האמור, אני דוחה את התביעה. בטוחני, וזאת במענה לחשש שהעלה התובע לפני, כי אם ישוב ענינו ויעלה בעתיד לפניה של ועדה רפואית, איש לא יעלה על דעתו לבוא עמו חשבון בגין הגשתה של תובענה זו.

14. הוספתי והקשבתי היטב לדברים, הנוגעים ללב, שהשמיעו התובע ורעיתו בכל הנוגע למצבם הכלכלי ולקריסתו של בית-העסק שלהם. נתתי את דעתי, עוד, למשבר הכלכלי העמוק,

בית-המשפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

26 ביולי 2020

ת"ק 68461-12-19 פלוני נ' דר' עמרמי ואח'

שכה רבים מתושביה של ישראל נתונים בו בעת קשה זו. אכן, עת צרה היא ליעקב. דבר זה חייב, להשקפתי, להישקל בעת פסיקתן של הוצאות בערכאות-המשפט. יש לתן לו משקל, שלא ניתן בימים אחרים. ערכאות-המשפט הן בשר מבשרה של החברה הישראלית. הן ממלאות, כפי שהטעימה בשעתו נשיאת בית-המשפט העליון, כבוד השופט דורית ביניש, תפקיד מרכזי בזירה החברתית. תובנה יסודית זו לא תוכל לפסוח על השלב החותם את ההליך השיפוטי, הוא שלב פסיקתן של הוצאות-ההליך. בהתחשב בזאת, מחד גיסא ובעובדה כי לנתבעים נדרשו, מאידך גיסא, משאבים, מאמצים וטורח בהדיפתה של התובענה, אני מחייב את התובע לשלם לכל אחד מן הנתבעים, בתוך 15 ימים מיום שקיבל לידיו פסק-דין זה, הוצאות-משפט בסך של 400 שקלים.

כקבוע בתקנה 16 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), התשל"ז-1976 רשאי כל אחד מהצדדים לפנות לבית-המשפט המחוזי, בתוך 15 ימים מיום שקיבל לידיו פסק-דין זה (ימיה של פגרת-הקיץ של בתי-המשפט אינם באים במנין), בבקשה להרשות ערעור על פסק-הדין.

פסק-דין זה, שניתן בהליך אשר התנהל בדלתיים סגורות לפי סעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, מותר בפרסום ובלבד שלא יפורסם שום פרט, שיש בו לזהות את התובע.

ניתן היום, ה' באב התש"ף, 26 ביולי 2020, שלא במעמד-הצדדים.

גיא הימן, שופט